

«Η πόρνη του Οχάιο» του Χανόχ Λεβίν από την ΕΘΑΛ

Μετάφραση: Ιακώβ Σιμπή. Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Λάρκου. Σκηνικά-κοστούμια: Εδουάρδος Γεωργίου. Σχεδιασμός φωτισμών: Βασίλης Πετεινάρης. Παίζουν: Ευτύχιος Πουλλαΐδης, Μηνάς Τίγκιλης, Βασιλική Κυπραίου

Ένωσα απορία και απογοήτευση, όταν μετά από την πρεμιέρα της ΕΘΑΛ με το έργο του Χανόχ Λεβίν βρήκα ανθρώπους που δεν συμμερίζονταν τα δικά μου συναισθήματα για το μόλις ιδωμένο έργο. Μ' άρεσε τόσο πολύ το κείμενο, που πίστεψα ότι το έργο του Λεβίν δεν θα μπορούσε να αστοχήσει, να μη γοητεύσει τον καθένα που ήρθε σε επαφή μαζί του. Υπάρχουν περιπτώσεις που με εγκαταλείπει η δημοκρατική δεκτικότητα στο δικαίωμα της υποκειμενικής άποψης του καθενός. Θέλω να πείσω, να επιβάλλω την άποψή μου. Αλλά αν δεν το μπόρεσε ο συγγραφέας και οι συντελεστές της παράστασης, τι πιθανότητες έχω; Το μόνο που μπορώ να κάνω, είναι να τεκμηριώσω τη δική μου άποψη.

Η γνωριμία με τη γραφή του Χανόχ Λεβίν στην παραγωγή της Πειραματικής Σκηνης του ΘΟΚ «Καρδιά μου, εσύ» και η σχεδόν υπερβολική διαφημιστική εκστρατεία της ΕΘΑΛ για την «Πόρνη του Οχάιο» μας είχαν προδιαθέσει, όμως δεν υπολόγιζα ότι το άκουσμα του λόγου του σε ωραία μετάφραση του Ιακώβ Σιμπή μπορεί να είναι τόσο απαιτητικό, να ζητάει την πλήρη προσοχή του θεατή, αλλιώς δεν θα μπορούσαμε να μπούμε στον λαβύρινθο της διαδρομής, από την οποία επιθυμεί να περάσουμε ο συγγραφέας. Όσο προχωρούσε η ιστορία τριών ταπεινών και γελοίων ανθρώπων, η επαφή μας με τον λόγο γινόταν σχεδόν διαδραστική, αν δεν ήσουν μέσα στο κείμενο, δεν αντιλαμβανόσουν την κάθετη δομή του έργου, όπου ο κάθε γύρος των επιφανειακά επαναληπτικών διαλόγων οδηγούσε σε ένα άλλο, ανώτερο επίπεδο. Και εκεί πια, στα υψηλότερα υπαρξιακά και φιλοσοφικά επίπεδα, το υλικό που χρησιμοποιεί ο Λεβίν, δηλαδή οι κωμικοτραγικές αναμετρήσεις και τα θνησιγενή όνειρα των τριών,

παύει να φαίνεται ευτελές ή χυδαίο ή ανούσιο. Όχι πιο πολύ από τις δικές μας προσπάθειες και τα δικά μας όνειρα.

Μόνο μια καλή παράσταση μπορούσε να λειτουργήσει ως αγωγός της ποιότητας αυτού του κειμένου. Μετά από τη δουλειά που έκαναν ο Παναγιώτης Λάρκου και ο Ευτύχιος Πουλλαΐδης στο «Ψυγείο», η επιλογή του τελευταίου από τον πρώτο για τον πρωταγωνιστικό ρόλο σε μια παραγωγή, στην οποία ο Λάρκου επένδυσε πολλά ως σκηνοθέτης, δεν φαινόταν παρακινδυνευμένη. Προσωπικά ανησυχούσα περισσότερο για τον συνδυασμό Πουλλαΐδη – Μηνά Τίγκιλη. Η υποκριτική είναι τέχνη που χρειάζεται συνεχή εξάσκηση. Όμως ο σκηνοθέτης ήξερε καλύτερα και οι δύο ηθοποιοί δημιούργησαν ένα μπεκετικό ζευγάρι, ταυτόχρονα θυμίζοντας πρόσωπα από εβραϊκό ανέκδοτο. Αλήθεια, το εβραϊκό χιούμορ είναι μια πολύ συγκεκριμένη υπόθεση, είτε τη συναντάς στα βιβλία του Σολόμ Αλείχεμ, είτε στις ταινίες του Γούντι Άλεν, είτε στα ανέκδοτα της εβραϊκής διασποράς. Ο σκηνοθέτης μέτρησε

σωστά τις δοσολογίες του σκληρού και του γελοίου, του παραλόγου και του πανανθρώπινα συγχωρητικού. Η πόρνη, όχι του Οχάιο και του ονείρου, αλλά απλώς του δρόμου, η σκληρή επαγγελματίας, η στυγνή εκμεταλλεύτρια, το κορίτσι των νεκρών ονείρων, είναι σπουδαίο δημιούργημα της Βασιλικής Κυπραίου και του σκηνοθέτη της.

Τα κοστούμια του Εδουάρδου Γεωργίου συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στη διευκρίνιση των τριών μορφών της παράστασης. Οι άνδρες παρουσιάζονται ως οπτικό μίγμα του Σαρλό μ' εκείνους που περίμεναν τον Γκοντό, το κορίτσι φοράει καρναβαλιστική στολή πόρνης που υπερτονίζει την τραγική μάσκα του προσώπου

της. Το σκηνικό του Εδουάρδου Γεωργίου, ένα χαλαρά κρεμασμένο πάνινο φόντο, που είναι σαν προέκταση των ελεεινών κοστούμιών των ζητιάνων, σαν μια ταπεινή κουβέρτα με την οποία σκεπάζονται στα παγκάκια τους. Κρύβει όμως μέσα του την ικανότητα να ακολουθήσει το κείμενο στα στροβιλισμάτα του. Ο σκηνογράφος, βοηθούμενος από τους φωτισμούς του Βασίλη Πετεινάρη, πλάθει την ονειρική πραγματικότητα με την εντυπωσιακή κίνηση του πανιού, έτσι που και η πόρνη αναβαθμίζεται σε «του Οχάιο», και ο Οϊμπίτερ αποχωρεί με τα πανιά όρθια για το τελευταίο του ταξίδι. Το αμαξάκι του ζητιάνου με τις φωτεινές επιγραφές – λιτό και εύστοχο σύμβολο.

Απολογούμαι για το λάθος που έκανα στο κριτικό μου σημείωμα για την παράσταση του ΘΟΚ «Το ξύπνημα της άνοιξης», στο οποίο, ενώ σωστά ανέφερα στη λίστα των συντελεστών ως σκηνογράφο της παραγωγής τον Κωνσταντίνο Ταλιώτη, στο κείμενο εκ παραδρομής αναφέρθηκα στον Δημήτρη Ταλιώτη. Ν.Μ.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

